

NÁZEV ŠKOLY: **ZŠ Moravany, okres Pardubice**

Minimální preventivní program
na školní rok 2017-18

Vypracoval: Ing. František Mottl

Zdůvodnění potřeby programu :

Ve škole je nutné průběžně budovat klima vzájemné důvěry, bezpečí a spokojenosti žáků i pedagogů. Je potřeba rozvíjet spolupráci s rodiči a postupně omezit nedůvěru vůči pedagogům. Důležité je také zlepšit zapojení dojíždějících žáků do třídních kolektivů.

Vymezení cílové populace :

Cílem programu je působit na žáky, jejich rodiče i pedagogy.

Vymezení žakovské populace je zřejmé z popisu současného stavu dětí vzhledem k patologickým jevům.

Rodiče je potřeba přesvědčit ke spolupráci. Pedagogům jde o to, aby se všichni žáci cítili ve škole dobře a vhodně využívali volný čas.

Ve vztahu pedagog – žák je na třídní učitele vyvíjen tlak, aby změnili své postoje k problematice prevence a pracovali se třídou.

Cíle programu :

1. dlouhodobé :

- změna klimatu ve škole, navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi učiteli a žáky
- získání rodičů ke spolupráci
- změna postojů pedagogů k problematice prevence a navození vzájemné důvěry

2. střednědobé :

- zajistit pravidelnou práci s třídní kolektivem (tř. učitel, přizvaný odborník – psycholog, spec. pedagog, sociální pracovník)
- podporovat vzájemnou činnost žáků a spolupráci mezi ročníky (celoškolní projekty, sportovní a kulturní akce, žakovská služba, Dětský školní parlament)
- podporovat zájem rodičů o dění ve škole jejich zapojením do školních a třídních akcí
- v rámci dalšího vzdělávání působit na ty pedagogy, kteří prevenci nepovažují za prioritní (spolupráce s PPP)

3. krátkodobé cíle : viz Plán akcí (minimální preventivní program)

Měření efektivity programu :

Na základě dlouhodobého hodnocení chování, úrovně sociálních vztahů a postojů našich žáků budeme moci zhodnotit efektivitu programu a případně ho v rámci možností školy vhodně doplnit o další aktivity. Hodnocení bude probíhat zadáváním cílených dotazníků

zaměřených na postoje žáků a jejich sebehodnocení, průběžným sledováním žáků, diskusí s žáky i individuálním rozhovorem.

Počet žáků :

1. stupeň	-	113
2. stupeň	-	64

Ředitel školy : Mgr. Ladislav Januš

Školní metodik prevence : Ing. František Mottl

1. Charakteristika školy:

- Základní škola Moravany se nachází v zástavbě obce a má 2 budovy..
- Ve školním roce 2017/2018 bylo na naší škole zapsáno 177 žáků, z toho na prvním stupni 113 žáků a na druhém stupni 64 žáků.
- Škola byla postavena v roce 1956 Jedná se o dvoupodlažní budovu s jídelnou, kuchyní a tělocvičnou. Druhá budova se nachází v sousedství mateřské školky a je propojena se sportovní halou.
Na škole máme odborné učebny fyziky a chemie, výpočetní techniky a školní cvičnou kuchyňku.
Školní družina má vybavenou místnost, kterou využívá jako hernu.
Školní hřiště v současné době prochází rekonstrukcí.
- Na prvním stupni se vyučuje v pěti třídách 5 třídních učitelů, na druhém stupni 4 třídní učitelé ve čtyřech třídách, 2 netřídní učitelé a 2 učitelé ve vedení. Ve školní družině pracují 2 vychovatelky ve dvou odděleních. Školní družinu navštěvuje 45 dětí.
- Zvláštní pozornost vyžaduje zájmová činnost na naší škole. Kroužky zájmové činnosti pracují na naší škole již od roku 1993.
V letošním roce pracuje na naší škole 12 různorodých zájmových kroužků, ve kterých je zapojeno celkem 85 dětí různých věkových kategorií. Kroužky se týkají oblastí sportovních a estetických.
- Naše škola se nenachází v části obce, která by mohla být pro naše žáky riziková z hlediska zneužívání konopných drog, alkoholu, stimulačních drog. Mezi žáky nedochází k častému narušování mezilidských vztahů. I tak se snažíme zaměřovat na všechny oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů.
- Na škole působí Školská rada, Sdružení rodičů při ZŠ Moravany, Školní dětský parlament. Tyto subjekty napomáhají k řešení některých problémů.

Současný stav žáků ve vztahu k sociálně nežádoucím jevům:

Naší školu navštěvují žáci spádové oblasti, či z okolních obcí. Část tvoří žáci z rozvedených manželství nebo z neúplných rodin. Díky ne zcela dobré ekonomické situaci v našem regionu máme řadu žáků ze sociálně slabých rodin. Na 2. stupni se jako největší problém jeví narůstající agresivita a bezohlednost.

2. Realizace MPP vychází z těchto dokumentů:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) odkaz na <http://www.msmt.cz/file/38988/>
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Strategie primární prevence 2013 – 2018
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (odkaz na <http://www.msmt.cz/file/32879/>)
- Zákon 65/2017 zákaz kouření, ochrana před škodlivými účinky návykových látek

3. Základní cíle strategie primární prevence sociálně patologických jevů ve školním roce 2016 - 2017:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- systémové zavádění etické a mravní výchovy
- vytváření podmínek pro smysluplné využití času dětí a mládeže
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti prevence SPJ
- sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu SPJ a uplatňování různých forem a metod umožňující včasné zachycení ohrožených dětí
- poskytování poradenských služeb školního metodika SPJ a výchovné poradkyně žákům a jejich rodičům a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a učitele

4. Aktivity ve všech směrech prevence SPJ a to zejména v oblastech:

- násilí a agresivity žáků
- šikanování
- záškoláctví
- kriminality, delikvence, vandalismu
- veškerých forem násilného chování
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže

- náznaků xenofobie, rasismu, antisemitismu
- užívání návykových látek, alkoholu, tabáku
- zneužívání léků a anabolik
- závislost na hráčství na automatech a internetu
- násilí spojené se sportem
- sexuálního zneužívání dětí
- týrání a zneužívání dětí
- nebezpečnosti náboženských sekt
- hnutí vyvolávajících nepokoje, občanskou neposlušnost, agresivitu, xenofobii (skinheadská, anarchistická hnutí)
- kyberšikana

5. Metody a formy, jakými budou aktivity řešeny:

- aktuální informace pro všechny pedagogické pracovníky školy (pracovní porady, další vzdělávání pedagogických pracovníků, informační schůzky mezi pedagogy)
- seznámení s nejdůležitějšími poznatky a závěry ze seminářů, školení preventisty SPJ, výchovné poradkyně, vedení školy
- pravidelné sledování školní docházky, ověřování pravosti omluvenek, konzultace s ošetřujícími lékaři
- sledování psychického stavu žáků (agresivita, smutek, vyčlenění ze školního kolektivu, náladovost)
- sledování fyzického stavu žáků (původ zranění žáků a jejich přešetření konzultací s rodiči)
- potírání kouření v okolí naší školy, v případě podezření oznámení rodičům
- vyšetřování rvaček a agresivního chování žáků
- sledování vzájemných vztahů mezi žáky v třídních kolektivech
- využívání sociometrických metod ve třídě
- řešení všech forem vandalismu, násilného chování a šikany
- sledování symboliky drog, extrémistických organizací (přívěsky, oblečení)

6. Realizace minimálního preventivního programu:

- v jednotlivých vyučovacích předmětech
- v rámci třídnických hodin
- prostřednictvím spolupráce s rodiči (individuální pohovory, třídní schůzky, konzultace)
- prostřednictvím preventisty SPJ, výchovné poradkyně (konzultační hodiny), vedení školy, třídních učitelů
- prostřednictvím spolupráce s institucemi
- prostřednictvím besed, odborných přednášek, videoprogramů
- aktuálními informacemi na nástěnkách
- možností anonymního vyjádření (schránka důvěry)
- možností individuálního pohovoru žáka s pedagogickým pracovníkem
- prostřednictvím žákovského sněmu

7. Vzdělávací aktivity:

- pro žáky (přednášky, besedy, modelové situace, hry, projektové dny, nástěnky, projekt „MEZI STĚNAMI“)
- pro pedagogy (výměna zkušeností, DVPP)
- pro rodiče (třídní schůzky, nabídka přednášek pro rodiče, informační materiály pro rodiče)
- odběr odborných časopisů Prevence, Závislosti a my, Moderní vyučování, Bulletin Národní protidrogové centrály

8. Nabídka volnočasových aktivit:

- nabídka zájmových útvarů na ZŠ Moravany
- práce s nadanými a talentovanými žáky (předmětové olympiády a soutěže)
- sportovní soutěže na různých úrovních
- školní mezitřídní sportovní turnaje
- realizace týdne zdraví
- realizace projektových dnů
- mimoškolní tradiční odpolední akce (drakiáda, diskotéky, slavnosti)
- oslava Dne dětí
- školní turnaj v dámě, piškvorkách a sudoku
- dobročinné sbírky

9. Otevřenost školy:

- otevřenost a vstřícnost při řešení sociálně - patologických jevů
- pořádání dnů otevřených dveří
- spolupráce s regionálním tiskem
- besedy s odborníky z různých oblastí života společnosti
- spolupráce se středními školami, mateřskými školami

10. Spolupráce se subjekty:

- Městská policie, Policie ČR, Domy dětí a mládeže Delta a Holice
Pedagogicko-psychologická poradna, Magistrát města Pardubice - OSPOD,
Úřad práce, Ekocentrum Paleta, sportovní oddíly,
Státní zdravotní ústav, Krajský úřad - odbor prevence, Bílý kruh Bezpečí
Pardubice

11. Vymezení cílové populace:

- volnočasové aktivity (1. - 9. ročník)
- informace o rizikových látkách (2. stupeň)
- komunikační dovednosti (5. - 9. ročník)
- informace o zdravém životním stylu (1. - 9. ročník)
- informace o způsobech odmítání (7. - 9. ročník)

- relaxační techniky (1. - 9. ročník)
- informace o snižování rizik při závislosti (8. - 9. ročník)
- informace o možnostech řešení problémů (1. - 9. ročník)
- informace o rizikovém chování (6. - 9. ročník)
- nácvik technik posilujících sebedůvěru, sebevědomí (6. - 9. ročník)
- diskuse o konkrétních případech z blízkého okolí (8. - 9. ročník)
- průzkumy - ankety, dotazování (1. - 9. ročník)
- diskuse o právních důsledcích v souvislosti se sociálně-patologickými jevy (8. - 9. ročník)
- trestní právo (9. ročník)

12. Nabídka důvěryhodných poradenských služeb pro žáky:

- konzultační hodiny VP a preventisty SPJ
- PPP a další zařízení
- linka důvěry

13. Preventivní tým:

Úloha preventivního týmu:

- řešení kázeňských přestupků žáků
- sestavení a doplňování MPP
- komunikace se subjekty zabývající se prevencí
- komunikace s rodiči
- působení na ostatní pedagogy v oblasti prevence

Složení preventivního týmu:

- Mgr. Ladislav Januš, ředitel školy
- Mgr. Iva Ezrová, zástupce ředitele, výchovná poradkyně
- Ing. František Mottl, metodik prevence
- Mgr. Kristýna Zadrobílková, zástupce 1. stupně

14. Zlepšení komunikace mezi žáky, učiteli, individuální přístup k žákům:

- snaha o získání důvěry pedagogických pracovníků
- navozování příznivého klimatu ve škole
- snaha o minimalizaci stresu
- včasné odhalování specifických poruch učení a jiných postižení
- zvýšená pozornost dětem z problémových rodin

15. Vzájemné chování žáků:

- potírání projevů šikany, agrese, nadřazenosti
- pomoc starších žáků mladším
- zapojení členů školního žakovského sněmu do řešení případných problémů souvisejících se SPJ

16. Spolupráce s rodiči žáků:

- seznamování rodičů s problematikou související se SPJ
- seznamování s minimálním preventivním programem školy
- spolupráce s rodiči při řešení problémů

17. Strategie vyšetřování šikany

- viz příloha I.

18. Strategie v případě podezření na zneužívání OPL , alkoholu

- viz příloha II.

19. Zařazování témat v rámci vyučovacích předmětů

- viz příloha III.

20. Seznam institucí zabývajících se řešením SPJ

- viz příloha IV.

21. Nabídka zájmových útvarů pracujících na ZŠ Spořilov

- viz příloha V.

22. Krizový plán školy

- viz příloha VI.

23. Zápis z vyšetřování událostí

- viz příloha VII.

V Pardubicích dne 8. září 2016

Mgr. Ladislav Januš
ředitel školy

Prevence a řešení šikany na základní škole

Podle pokynu MŠMT č.j.14 514/2000-51 k prevenci sociálně patologických jevů, čl. 3 je mj. školní metodik prevence odpovědný za informovanost pedagogických pracovníků školy o dané problematice.

Šikanu můžeme definovat jako fyzické nebo psychické ponižování slabších jedinců silnějšími s cílem získat pocit převahy, moci.

Podle „viditelnosti“ se dá rozdělit na skrytou a zjevnou.

Skryté šikanování se projevuje tzv. sociální izolací, kdy je oběť vyloučena ze skupiny, nikdo s ní nemluví, nechce s ní sedět. **Zjevné šikanování** má podobu fyzického násilí a ponižování, slovních urážek, pomluv, zesměšňování, ničení a schovávání věcí a učebnic, vyhazování věcí z okna, nucení k posluhování (nošení tašky, jídla, pití), omezování svobody pohybu (oběť je nucena celou přestávku sedět na židli), požadování peněz, posílání výhružných dopisů a sms. V současné době se ve škole setkáme i s tzv.

ekonomickou šikanou - rozdílné finanční možnosti rodičů se mezi dětmi projevují tím, že si závidí to, co jeden má a druhý ne (značkové oblečení, mobil) ti, kteří si nemohou tyto věci dovolit často naráží na výsměch a opovrhování spolužáků.

Podle průzkumu MŠMT a IDM **je na druhém stupni ZŠ šikanováno 41% žáků. Šikanu zažilo a zároveň se samo na ní podílelo 58% žáků.** Protože neexistuje žádná přesná hranice jaké chování je už šikanou a jaké ještě ne, dá se těžko odhalit a to zejména s ohledem na to, že učitelé berou často vážně pouze její viditelné následky jako jsou zranění nebo hmotné škody a nikoliv třeba posměšky, urážky a nadávky. To je způsobeno tím, že jsme na určitou „dávku sprostoty“ u dětí zvyklí a považujeme jí za něco, co ke škole patří a čím není třeba se zabývat.

Příkladem, kdy je učitel prakticky bezmocný, může být situace, kdy učitel přistihne peroucí se žáky a agresor, který uvidí dospělého člověka, pronese s klidným výrazem a úsměvem: „Paní učitelko, to my jen tak blbnem. To je legrace.“ Oběť a vděčné žákovské publikum poslušně přitakají...

Vývojové stupně šikanování

1. ostrakismus skupina se roztřídí a velmi rychle najde děti nejméně vlivné a nejméně oblíbené. S těmi pak skupina zachází jinak, jedná se zpravidla o mírně, psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny cítí špatně - neoblíbený, neuznávaný, nemilovaný. Toto obtěžování je nenápadné a na první pohled se týká maličkostí. Žák, který si na toto chování stěžuje, často vypadá jako přecitlivělý žalobník, který dělá z komára velblouda. Nakonec se může stát, že se učitelé postaví na stranu šikanujících, protože věří tomu, co jim tito (většina) říkají. Následný nevhodný komentář vyučujícího na adresu šikanovaného žáka celou situaci ještě zhorší.

2. přitvrzování - agresori přibývají, protože si na oběti odreagovávají své nepříjemné pocity např. z očekávané písemky, z konfliktu s učitelem, protože je chození do školy obtěžuje, nebo třeba jenom proto aby nebylo ubližováno jim. Objevuje se fyzická agrese. Agresor zjišťuje jak „chutná moc, když bijí a týrá někoho slabého a ustrašeného“ a začíná své agresivní chování opakovat.

3. vytvoření jádra - pokud se počáteční fyzické agresí nepostaví pevná hráz, vytvoří se ve skupině tzv. úderné jádro (gang) který začne spolupracovat a cíleně šikanovat nejslabší „osvědčené“ jedince ve skupině. Pokud se v této fázi nezformuje silná pozitivní skupina, jakési protijádro, které bude skupině agresorů alespoň rovnocenným partnerem, hrozí, že se počáteční stadium přehoupne do stadia pokročilého.

4. přijetí norem agresorů většinou - i mírní žáci se stávají agresory, chovají se podle vzoru gangu a prakticky nikdo se nedokáže tlaku na „přizpůsobení se“ postavit. Normy agresorů se stávají nepsaným zákonem.

5. dokonalá šikana - skupina je jednoznačně rozdělena na otrokáře a otroky, kteří nejsou vůbec schopni se jakkoli bránit. Neúnosnost vlastního utrpení řeší únikem do nemoci, záškoláctvím, pokusem o sebevraždu nebo se psychicky zhroutlí. Nejvyšší dokonalosti může šikana dosáhnout, proroste-li do oficiální školní struktury. Tento typ šikany je charakteristický že iniciátor šikanování „vůdce jádra“ je „hvězdou třídy“, je zvolen předsedou třídy, kultivovaně se chová k učitelům, ochotně pomáhá plnit jejich úkoly, dospělý mu věří a podporují ho. Stojí za ním třídní učitel i ostatní vyučující. Pokud se v takové situaci objeví skryté volání o pomoc ze strany nesympatického, prospěchově slabého žáka, je učiteli přehlíženo a vykládáno v jeho neprospěch.

Důsledky pro oběti

Krom zranění způsobených obětí agresorem se jedná zejména o poškození psychiky. Patří sem zvýšený sklon k úzkostnosti, deprese, únava, nevolnost, vygumování vlastní vůle, dlouhotrvající deprivace a z ní plynoucí sebepoškozování, vztahovačnost, poruchy spánku, snížení imunity, astmatické záchvaty, větší sklon k prožívání bolesti a celkové nepohody. Až 20% obětí postihuje posttraumatická stresová porucha, někdy přechodné, jindy celoživotní onemocnění. Překvapivým důsledkem pro oběť je dvakrát až čtyřikrát větší náchylnost těchto dětí k neetickému chování v budoucnu (podvody, krádeže). Děti se totiž rychle učí z nekázně jiných. Učí se, že dospělí se bojí dětí, že autorita je nemůže, nebo nebude chránit. Učí se mít ze školy strach. Učí se, že zločin se opravdu vyplácí - denně vidí jiné žáky, kteří kradou, odmítají, perou se, odmítají dělat domácí úkoly - přesto nejsou potrestáni. V takovém prostředí etické normy žáků trpí.

Důsledky pro agresory

V důsledku „zafixování zkušeností“ se často stávají členy gangů a v dospělosti mají daleko více konfliktů se zákonem než ostatní. Také vliv na přihlížející skupinu je značný. Hovoří se o morální infekci, která časem zachvátí i nešikanující spolužáky, kteří násilné chování k oběti začnou schvalovat či dokonce k trýznění oběti pobízet, takže se nakonec stávají aktivními účastníky šikanování.

Právní důsledky šikany

Toto jednání se nejčastěji dotýká skutkové podstaty trestných činů vydírání, útisku, omezování osobní svobody, loupeže, ublížení na zdraví, poškozování cizí věci, případně pohlavního zneužívání či znásilnění.

Podle §27 nařízení vlády č. 108/1994 Sb. Nese plnou odpovědnost za vzniklou újmu škola, která v případě podezření, že šikanování naplňuje skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku, je povinna oznámit případ Policii ČR. Současně je povinna oznámit tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.

Učitel, který o šikanování ví a nepřijme žádné opatření se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, příp. nepřekažení trestného činu.

Rodiče šikanovaného žáka mohou na škole požadovat náhradu škody jak na věcech (zničený oděv, pomůcky), tak na zdraví (fyzická nebo psychická újma). V případě, že šikanované dítě nemůže v důsledku újmy navštěvovat školu, nese škola odpovědnost i za škody, které vznikly jeho rodičům (zajištění hlídání, uvolnění ze zaměstnání). Bohužel, **trestní odpovědnost šikanujících je dána vědem a dítě mladší 15 let nemůže být trestně postiženo...**

Charakteristika účastníků šikany

Oběť - může jí být kdokoliv, nejčastěji ale dítě projevující nějakou „jinakost“ ta nemusí spočívat v barvě pleti, tloušťce nebo nošení brýlí. Oběti bývá jedinec vzhledově, sociálně nebo fyzicky handicapovaný, neobratný, slabý, bázlivý, plachý, se sníženou sebedůvěrou nebo úzkostně doma opečovávaný. Je většinou slabší než agresor a má menší schopnost se bránit. Zvýšené riziko stát se obětí má i dítě z rodiny, která praktikuje takový výchovný styl, který omezuje jeho schopnost vyrovnat se s tlakem sociálního prostředí (tzv. prošlapávání cestičky)

Agresor - většinou citově strádající, duševně zakrnělý jedinec, postrádající pocit viny, silně sebestředný, nudící se, žárlivý člověk. Důvodem k šikaně mu pak je touha ovládat skupinu (dokázat něco velkého) nebo i strach, aby skupina neodhalila jeho slabiny a oběť se pak nestal on sám. V mnoha případech pochází z rodiny, kde se problémy řeší fyzickým nebo citovým násilím a často se používají tělesné tresty. Má tendenci přesouvat odpovědnost na šikanovanou oběť: „Koledoval si o to.“ „Neměl provokovat“
Typ násilník - hrubý, primitivní, impulzivní, hyperaktivní, s narušeným vztahem k autoritám je nejsnáze odhalitelný, protože následky jeho činů se snadno rozpoznají

Typ srandista - promyšlené útoky vypadají jako legrace, často má důvěru dospělých

Co šikaně napomáhá

1. **porucha prostředí** - strach, lenost, nebo neschopnost se vcítit ze strany pedagogů
2. **učitel je malá osobnost** - chybí mu přirozená neformální autorita
3. **učitel s hierarchickým přístupem** - udržuje si velký odstup a neprožívá život se třídou
4. **učitel který tento jev skrývá** - stačím si na ně sám, přece si před kolegy neudělám ostudu
5. **morálka společnosti** - ať si každý hledí svého, slušnost a morálka se dnes už nenosí
6. **učitel-přilévač do ohně** - necitlivé chování (ironie, zesměšňování), případně neřešení šikany si žáci mohou vyložit jako podnět či schvalování
7. **rodič-přilévač do ohně** - výchova dravčí morálkou: „Aspoň se v životě neztratí.“ „Život se s nikým nemazlí.“ „Lepší, když někoho šikanuje, než aby byl posera.“
8. **obdiv mlčící většiny k agresorovi** - on překročil určitou hranici, prošlo mu to, je frajer

První pomoc

1. **Včasná diagnostika** - vlastní pozorování, rozhovor s informátory
2. **Nalezení vhodných svědků** - vytipujeme členy skupiny, kteří budou ochotni pravdivě vypovídat
3. **Individuální rozhovor se svědky a oběťmi** - nikdy konfrontace obětí a agresorů!, zbytek skupiny je nutné zaměstnat, aby se zabránilo domluvě mezi agresory
4. **Zajištění ochrany obětem** - izolace od agresorů, zajištění bezpečného odchodu domů, někdy i dlouhodobé uvolnění ze školy či přechod na jinou školu
5. **Individuální rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi** - hlavní význam rozhovoru spočívá v zastavení jejich konání a ochránění obětí, dá se použít „přitlačení ke zdi“ - upozornění na okamžité vyloučení, ohlášení policii, pro odhalení pravdy je důležitost rozhovoru zanedbatelná
O celém šetření je nutné vést zápis kde bude uvedeno: kdo je agresor, kdo je oběť, popis situace která se stala, kolikrát se to stalo, jak dlouho se to děje

Hlavní zásady postupu:

1. **Chránit zdroj informací**
2. **Prozradit co nejméně o tom, co nám už je, a zejména co nám dosud není známo, nebo to nemůžeme dokázat (předstírat, že jsme o celé věci velmi dobře informováni)**
3. **Vyslechnout všechny účastníky zvlášť a později jejich výpovědi konfrontovat**
4. **Všechny výpovědi pečlivě zaznamenat (nahrát)**

Co brání efektivnímu řešení šikany

1. **Nepřehlednost situace** - někdy je těžké rozpoznat kdo je oběť a kdo agresor, protože oběť je často tyranizováním dohnána k agresii
2. **Nezájem vedení školy přiznat existenci šikany** - v současné době, kdy probíhá mezi školami boj o žáka, lze těžko předpokládat, že škola šikanu otevřeně přizná. Kdo z rodičů by pak do takové školy své dítě zapsal...?
3. **Vztah ředitel - učitel** - časopis Moderní vyučování (2002) otevírá diskusi na otázku: Do jaké míry souhlasíte s tvrzením některých odborníků, že vztahy učitel - žák a následně také vzájemné vztahy mezi žáky, jsou odrazem vztahů ředitel - učitel, resp. Odrazem vnitřní kultury uvnitř pedagogického sboru?
4. **Nedostatečné legislativně- kázeňské pravomoce školy** - z dvojky z chování si dnes nikdo, a tím méně agresor, nic nedělá a přitom nejsou k dispozici žádná výraznější represivní opatření, kterých by se šikanující grázlové skutečně obávali
5. **Nezájem učitelů přiznat šikanu ve třídě** - vidí v ní své osobní selhání, ostudu
6. **Zásah učitelů pouze ve vybraných případech** - učitelé častěji zasahují spíše v případech, kdy jde fyzické násilí nebo ztrátu osobních věcí, než při incidentech týkajících se verbálních útoků
7. **Strach učitelů zasáhnout kvůli obavě z konfliktu se žáky** - učitelé raději nezasáhnou, aby nebyli sami napadeni

8. **Šikana vyhovuje některým učitelům** - týká se především internátů, výchovných ústavů a jde o to, že šikanisté suplují práci vychovatelů - ovšem za použití drsnějších prostředků
9. **Strach oběti oznámit své šikanování** - ze strachu před odplatou agresora, z „falešného kamarádství“ - platí přece, že se „nebronzuje“, nebo z neochoty přiznat si, že mě někdo nemá rád a proto mě týrá - je to jen legrace, to přejde, to vydržím
10. **Strach mlčící většiny zastat se oběti** - příště si agresor místo něho vybere mě
11. **Závislost mezi agresorem a obětí** - mezi oběma skupinami vzniká nečekaně oboustranná a trvalá vazba, navzájem se potřebují a oběť často svého agresora vyhledává. Jejich vztah se dá přirovnat k boxerům v ringu, kdy ten slabší, kterému docházejí síly, se pokouší zaklesnout do svého soka a být mu co nejbližší, protože tak mu nehrozí, že jej agresor přímým úderem srazí k zemi
12. **Šikana vyhovuje některým žákům** - slabší jedinci jsou u mlčící většiny oblíbeni a na jejich šikanování nehodlají ostatní nic měnit, připadají si proti nim „cennější, důležitější, lepší“ a hlavně by se neradi ocitli na místě současné oběti
13. **Rodiče** - často dítě vedou k násilí, aby se dokázalo uplatnit v kolektivu, nepřipouštějí možnost, že by dítě mohlo být agresorem („Můj syn by nikdy...“), nedostavují se k jednáním, nespolupracují se školou

Opatření k prevenci

1. **Vyloučení agresorů ze školy** - na ZŠ není v kompetenci ředitele
2. **Domácí vzdělávání** - lze využít pouze do 6. ročníku, dítě které pak stejně nastoupí do ZŠ nemá zkušenosti se sociálním životem ve škole a může se snadno stát terčem šikanování
3. **Zajímavá výuka a atraktivní školní program** - pokud se dítě nudí, má čas vymýšlet lumpárny, problém je ovšem ten, že zavádění různých netradičních, alternativních metod výuky, klade velké nároky na učitelovu přípravu po stránce časové, informační, organizační i klasifikační a v tradičním běhu školy může být vnímán jako rušivý moment
4. **Represe** - dobře vedená represe může být v řadě případů tou nejlepší prevencí. Jedno kázeňské opatření nic nevyřeší, ale vstoupí-li v povědomost skupiny, že učitel je v řešení problémů sice demokratický, ale zároveň tvrdý a neústupný, může to být názorným vodítkem pro způsob chování celé skupiny. (Dáme si bacha. Tady nám pšenka nepokvete.)
5. **Autorita učitele** - aby škola řádně plnila své poslání a samozřejmě aby se i lépe vypořádala s šikanou je nutné posílení, resp. Obnovení autority učitele a školy jako celku. Dokud si učitel musí nechat líbit od asociálních dětí otevřené urážky a nejednou musí být rád, že nedostane facku, lze těžko mluvit o tom, jak má chránit oběti před agresory.

Prostředky k odhalení šikany

1. **Pozorování** - dozor na chodbách umožňuje učiteli okamžitou reakci na chování žáků, bezprostřední řešení problémů, v důsledku čehož dochází k vytvoření zpětné vazby (žák vidí odezvu na své chování), je zde i výhoda osobního kontaktu (možnost popovídat si, svěřit se)
2. **Rozhovor** - nemusí být nutně dialogem, stačí naslouchání, nesnažíme se okamžitě radit pouze pokud nás dítě požádá, ideální je, jsou-li učitelé pro děti přirozenou „vrbou“,

pokud se svěřují minimálně - nemají k učitelům důvěru a nevěří, že by jim mohli poradit, natož pomoci.

3. **Dotazník** - slouží k poměrně přesnému odhalování potencionální agresorů i obětí, má standardizovanou formu i postup. Viz. DOTAZNÍK I, DOTAZNÍK II
4. **Sociometrické šetření** - představuje speciální diagnostickou metodu ke zjišťování žákovy pozice v třídním kolektivu. Využití má v restrukturalizaci třídy s cílem zlepšit situaci ohroženého žáka. Doporučuje se využít členy „sociální špičky třídy“ (max. 7 žáků) a při besedě s nimi zavést řeč na žáky jejichž pozice ve třídě je méně uspokojivá a mezi nimiž je potencionální oběť. Účelem je změnit kolem ohroženého mikroklima tím, že spolužáci kteří určují postoje třídy, pochopí jeho situaci a distancují se od všeobecného negativního tlaku vůči němu. Je možné zároveň změnit zasedací pořádek třídy. Potencionální oběť nemusí být o restrukturalizaci s informacemi týkajícími se jejich postavení. Stačí informace, že mají dobrou pozici ve třídě. Viz PRÍPRAVA NA HODINU + ZÁZNAMOVÝ LIST (list lze použít jako východisko pro skrytý vrstevnický program - Nora Martincová, PPP Rychnov nad Kněžnou)

Hry - aktivity směřující k pochopení rolí ve skupině

V každém kolektivu se časem vytvoří určitá hierarchie v níž má jedinec určitou funkci.

K rozkrytí rolí jednotlivých osob (a tím i vytipování potencionální oběti, či agresora) lze použít některou hru z publikací Hoppeovi-Krabel, 2001 Sociálně psychologické hry pro dospívající, Hermochová, 1994 Hry pro život

Internetová stránka kde je mj. několik desítek psychologických her

www.volny.cz/metodik/

Role ve skupině:

DOMINANTNÍ TYP - dobře se orientuje, rozděluje úkoly, ale! Nemusí být citlivý a naslouchat

KLAUN - odlehčuje situace ve skupině

VYPRAVEČ - komunikativní typ který neví kdy přestat

NÁPADITÝ TYP - nahrávač, vyvolává ve skupině nadšení pro něco

PASIVNÍ TYP - nezapojuje se do komunikace skupiny

POMOCNÍK - pomáhá povzbuzuje, motivuje z pozadí

UČENEC - sečtělý, propojuje znalosti, ale! Ostatní se mohou cítit méněcenní

BOJOVNÍK - agresivní oponent, ve skupině může chránit slabší

Příklady her:

Hra: Na! Co? Desetník, dvacetník

Hra: Dělení provázku

Hra: Evoluce (na odlehčení)

Hra pro posílení odolnosti vůči šikaně: Zeď sporů, Otloukánek, Mlžení, Virvál, Nemůžou se k sobě dostat, Pohotovost zásoba slov, Asertivní NE

Hra pro vcítění do role agresora a oběti

Vzorová příprava na vyučovací hodinu týkající se šikany

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

(Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně

- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Závěr

Předpokladem úspěšného zvládnutí šikany na škole je naučit žáky pasivně i aktivně proti ní vystupovat. Je třeba je přesvědčit o tom, že boj proti šikaně je možný a rozhodně má naději na úspěch. I když aktivní zásah proti projevům šikany je za strany žáků věcí poměrně zřídka, pasivní forma, která spočívá v tom, že děti které vědí o šikaně, svěří tuto informaci učiteli, má celkem větší naději v žákovském kolektivu projít. K tomu je ovšem třeba odstranit princip tzv. falešného kamarádství („prostě se nebonzuje“) a uvědomit si, že to pro dítě není vůbec jednoduché (strach z odplaty). Dětem musíme v tomto případě zaručit anonymitu a za žádných okolností nesmíme prozradit informační zdroj. Nejdůležitějším a nejefektivnějším přístupem je budování zdravého jádra třídy, posilování sebevědomí potencionálních obětí a pěstování jejich odolnosti vůči projevům agrese. Dalším předpokladem úspěšného boje proti šikaně je systémový přístup - je třeba do této činnosti zapojit každého, kdo má se školou co do činění - pedagogický sbor, nepedagogický personál, žáky, rodiče, psychologa. Nelze si myslet, že jedno kázeňské opatření celou problematiku vyřeší. Pokud nebudou na sebe navazovat jednotlivá dílčí opatření jako např. tresty, odměny, přísný školní řád, posilování sebevědomí obětí, práce s agresory (důležitou zásadou je kritika agresorova činu, nikoli jeho osoby), mravní výchova, žákovská samospráva, výchovné poradenství, pomoc v krizových situacích,

vrstevnická pomoc - peer program, rodiče zapojení do chodu školy, potom nelze v boji se šikanou očekávat výraznou efektivitu. Šikana a boj proti ní je proces, který není nikdy ukončen.

V době, kdy se děti kolem sebe stále vidí projevy agresivity a průbojnosti, o které se nedá rozhodně tvrdit, že je zdravá a přiměřená, říkáme žákům, aby se k sobě chovali slušně a ohleduplně. Tento apel zní jako výkřik do tmy, jako požadavek z jiného světa. Učitel zůstává osamocený, jeho výzva nemá podporu ve světě, který nás obklopuje. Dnešní děti nemají pocit, že by překračovaly něco, co se nesmí, když se chovají agresivně. Vidí to totiž kolem sebe. Navíc je na veřejnosti nikdo nenapomene, protože se bojí, že by se mohl sám stát terčem jejich útoků. Tím se jejich nevhodné chování vlastně legitimizuje a stává něčím, co je normální. Učitelé nemají oporu pro prosazování neagresivního chování v dnešních nepsaných společenských normách. A nabízí se i otázka, zda vůbec společnost chce po učiteli, aby bojoval proti agresivitě, nebo po něm skrytě žádá, aby k ní děti vychovával.

PŘÍLOHA II.

Postup v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole :

- v případě podezření, že žák zneužívá návykové látky, provede třídní učitel nebo výchovný poradce či školní metodik protidrogové prevence pohovor se žákem s diskrétním šetřením a doporučí mu rozhovor s odborníkem (z PPP, střediska výchovné péče, přes linku důvěry)
- při důvodném podezření kontaktovat rodiče a upozornit je na možné nebezpečí a na postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy. V případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti upozornit OSV MgmPce.
- V akutním případě (po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou či alkoholem v době vyučování - ředitel školy či pověřený pracovník kontaktuje příslušné zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče, popř. zákonné zástupce žáka a uvědomí odbor školství MgmPce.
- V případě dealerství nebo porušení trestního zákona (ohrožování mravní výchovy dítěte nebo zanedbání rodinné péče) uvědomí ředitel školy oddělení sociální právní ochrany dětí OSV MgmPce a oznámí věc policii.

Zařazení témat do výchovných a výukových plánů :

Prevence by neměla probíhat v žádném případě nárazově nebo mít ráz kampaně. Průběžně ji budou provádět všichni vyučující od 3. ročníku, a to zejména v hodinách vlastivědy, přírodovědy, občanské a rodinné výchovy, přírodopisu a chemie (vždy přiměřeně věku dětí).

Třídní učitelé budou využívat k nenásilnému působení na děti třídnických hodin a všech vhodných příležitostí (např. pobyt ve školách v přírodě, exkurzí, školních výletů apod.)

Hlavním cílem je vést děti ke slušnému chování, dobrým vzájemným vztahům bez projevů šikany, xenofobie, rasismu a k respektování individuálních zvláštností jednotlivců.

Cílem protidrogové výchovy je vést děti k tomu, aby návykové látky v budoucnu nevyhledávaly a aby je pokud možno nikdy neužily.

Při výchovně vzdělávací práci bude proto kladen důraz na následující činnosti:

- učit žáky řešit konfliktní situace
- vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru dětí
- informovat je přiměřeně věku o následcích užívání drog
- seznamovat žáky se zásadami zdravého životního stylu
- vysvětlovat projevy xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu
- podporovat u žáků mimoškolní činnost, zájmy, záliby

3. - 5. ROČNÍK

1. Posilování schopnosti dětí vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním (rizikové faktory drogové závislosti) – popisování vlastních konfliktů, vymýšlení konfliktů, hledání možných způsobů řešení
2. Výcvik dovednosti, jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků (formou scének, hry – odmítnutí návrhů vrstevníků k činnostem, které by mohly mít negativní následky – přemlouvání, hledání argumentů při odmítání)
3. Informace o návykových látkách a jejich účincích (návykové látky obecně – alkohol, kouření, nealkoholové drogy – seznámení s negativními účinky, vlivem na zdraví a chování člověka)
4. Podporování pozitivních aktivit u dětí (informace spolužáků o zálibách, koníčcích, seznámení s vlastní sbírkou, zapojení do činnosti zájmových kroužků – vyprávění o práci v nich).

6. - 9. ROČNÍK

OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA

6. ročník

- I. Negativní vlivy návykových látek na rodinu a jednotlivce, na hospodaření v rodině, základy zdravého života, škodlivost alkoholu, tabáku a drog
- II. Výcvik schopností řešit problémové situace, učit se odmítání a hledání vlastních argumentů

7. ročník

- I. Vliv reklamy na člověka, reklamní triky, negativní vlivy reklam propagujících alkohol a tabákové výrobky
- II. Informace o trestním zákonu, postihy týkající se oblasti drog

8. ročník

- I. Porozumění sám sobě, druhým lidem, rozvinutí pozitivního obrazu o vlastní osobě a sebehodnocení. (psychotesty, charakteristiky, informace spolužáků o vlastních zájmech)
- II. Uvědomění si emočních stavů a jejich příčin, ovlivňování emocí.
- III. Pochopení pojmu konflikt, příčiny vzniku konfliktů a způsoby jejich řešení. Vést žáky ke zvládnutí obtížných životních situací.
- IV. Co mohu očekávat od drogy a skutečný dopad jejího užití, výčet důvodů, proč lidé berou drogy, nalézání přiměřených řešení.
- V. Konkrétní informace o účincích drog a jejich vlivu na psychiku a tělesné zdraví. (nesmí však být návodem pro případné experimentování žáků).
- VI. Nácvik odmítnutí nabízené drogy (i cigarety nebo alkoholu) – např. formou dramatizace

9. ročník

- I. Informace o kontaktních a terapeutických zařízeních v oblasti drogové závislosti.
- II. Společná (individuální) četba jedné z knih, které se zabývají drogovou problematikou.
- III. Další formy závislosti, např. na hazardních hrách, počítačových hrách, automatech apod.

PŘÍRODOPIS

7. ročník :

Základní seznámení s rostlinami zneužívanými v současné době pro výrobu drog

- mák setý, konopí (téma „Rozmanitosti polních ekosystémů“)

8. ročník :

Zdůraznění škodlivosti drog pro lidský organismus, základní mechanismy působení drog v těle (témata „Oběhová soustava“, „Dýchací soustava“, „Řídící soustavy“)

CHEMIE

9. ročník :

Podrobnější seznámení se skupinami drog a jejich nejcharakterističtějšími zástupci

Zaměřit se na :

- definici pojmu droga
- rozdělení drog do jednotlivých skupin
(u nejběžnějších zástupců : původ, způsob užití, mechanismy působení, rychlost vytvoření závislosti, důsledky zneužívání)
- připomenutí míst, kam se lze obrátit pro pomoc

Vybavení okresu Pardubice v oblasti drogové problematiky

1. Oblast primární prevence

Pedagogicko-psychologická poradna

Sukova tř. 1260

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: Paeddr.. Jiří Knoll, tel. 466 410 327, 603 905 945

Časová dostupnost: Po - Pá 7.00 - 15.00 hod.

- Besedy na téma sociálně-patologických jevů, drogovou problematiku, šikanu apod.
- www.ppp-pardubice.cz

Magistrát města Pardubice

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

U Divadla 828

530 21 Pardubice

Kontaktní osoba: Mgr. Iva Bartošová, tel. 466 859 631

Časová dostupnost: Po - Pá 7.00 - 15.00 hod.

- Terénní sociální terapeutická práce v ohrožených rodinách a na školách
- www.mesto-pardubice.cz

Městská policie Pardubice

Pernerova 443

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba:

Časová dostupnost: Po - Pá 7.00 - 15.00 hod.

- Besedy a přednášky na téma trestně-právní problematiky drogových závislostí a dalších sociálně-patologických jevů
- www.policie-cz/mestska-policie/pardubice

Policie ČR - okresní ředitelství

Na Spravedlnosti 2516

530 47 Pardubice

Kontaktní osoba: tel. 466 020 207

Časová dostupnost: Po - Pá 7.00 - 15.00 hod.

- Besedy a přednášky na školách na téma prevence sociálně-patologických jevů a drogovou problematiku, problematiky trestně-právní apod.
- www.policie.cz

Pardubický kraj - Krajský úřad Pardubického kraje

Komenského nám. 25

532 11 Pardubice

Kontaktní osoba: Bc. Jiřina Ludvíková, tel 466 026 276, mobil 724 496 024

Časová dostupnost: Po - Pá 8.00 - 15.00 hod., dle tel. domluvy

- Konzultace a metodická pomoc v oblasti prevence drogových závislostí

2. Oblast sekundární a terciální prevence

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Jungmannova 2550

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: Mgr. Balíková, . tel 466 629 614

Časová dostupnost: Po - Čt 14.00 - 18.00 hod., Pá 12.30 - 16.30 hod.

- Krizová intervence
- Vzdělávací aktivity
- Informační servis
- Volnočasové aktivity

Nízkoprahové denní centrum Portus

Milheimova 694

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: J. Havlík, tel. 466 632 266

- Krizová intervence

Kontaktní centrum Laxus, o.s.

Češkova 2701

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: Mgr. Svítková, tel. 466 262 207

- Poradenství pro uživatele drog
- Krizová intervence
- www.laxus.cz

Protialkoholní a protitoxikologická ambulance Nemocnice Pardubice

Kyjevská 44

532 03 Pardubice

Kontaktní osoba: MUDr. Jan Kolomazník, tel, 466 016 621

- Ambulantní léčba závislosti na alkoholu a drogách
- Individuální práce s klientem
- Ambulantní ochranná léčba
- www.nemocnice-pardubice.cz

Pedagogicko-psychologická poradna

Sukova tř. 1260

530 02 Pardubice

Kontaktní osoba: Paedr.. Jiří Knoll, tel. 466 410 327

Časová dostupnost: Po - Pá 7.00 - 15.00 hod.

- Poradenství v oblasti sociálně-patologických jevů
- Psychologická a speciální pedagogická diagnostika

SKP – centrum – poradna na podporu rodiny

Erno Košťála 980, Pardubice

530 09 Pardubice

Kontaktní osoba: Bc. Kukeňová, tel. 466 260 528

- Poradenství v oblasti sociálně-patologických jevů
- rodinná terapie, párová terapie
-

Středisko výchovné péče pro děti a mládež „Pyramida“ Pardubice

Sokolovská 148/D5

533 54 Pardubice - Rybitví

tel. 466 680 338

Časová dostupnost: nepřetržitě

- Ambulantní část: poradenská činnost, individuální, skupinové a rodinné terapie
- Pobytová část: diagnostický dvoutýdenní pobyt

Linka důvěry

Pardubice

Časová dostupnost: Po - Pá 8.00 - 22.00 hod., So-Ne 9.00 - 22.00

Tel. 466 500 075

- Telefonická krizová intervence
- Informace o dalších pomáhajících zařízeních

Oddělení klinické biochemie Nemocnice Pardubice - toxikologická laboratoř

Kyjevská 44

532 03 Pardubice

Kontaktní osoba: Pharm.Dr. Jiří Skalický, tel. 466 013 103

Časová dostupnost: Po - Ne 7.00 - 15.00 hod.

- Stanovení návykových látek, analýzy moče a vzorků látek, skupinový screening

Poradna pro odvykání kouření – Zdravotní ústav

Kyjevská 44

932 03 Pardubice

tel. 737 804 942

Časová dostupnost: Pá 7.30 - 15.30 hod.

Bílý kruh bezpečí

Jana Palacha 324

530 03 Pardubice

tel. 466 265 264, 732 923 462

Časová dostupnost: Úterý 17.00 - 19.hod.

- Pomoc obětem trestné činnosti, poradenství v oblasti domácího násilí

Romské středisko

Teplého 2100

530 02 Pardubice

- Vzdělávání, zájmová činnosti mimo vyučování

Zájmová činnost při ZŠ Moravany :

Vedoucí:

Oblast sportovní :	Kolektivní sporty	-	F. Mottl
	Aerobic	-	K. Zadrobílková
Oblast estetická :	Hra na flétnu - 1	-	L. Flídrová
	Hra na flétnu - 2	-	L. Flídrová
	Hra na flétnu - 3	-	L. Flídrová
	Hra na flétnu - 4	-	L. Flídrová
	Hra na kytaru	-	L. Januš
	Šíkula	-	T. Chmelíková
	Keramika – 1	-	L. Tvrdíková
	Keramika – 2	-	L. Tvrdíková
	Keramika – 3	-	L. Tvrdíková
	Keramika – 4	-	L. Tvrdíková
	Farmář	-	K. Zadrobílková
	Modelářský	-	D. Krausová

Krizový plán školy

**Základní škola Moravany, okres Pardubice
Komenského 118 , 533 72 Moravany**

.....

Plán opatření školy při vzniku mimořádné události a vyhlášení krizového stavu

(dle vyhlášky MŠMT ČR č.281/2001 Sb., která je prováděcí vyhláškou pro § 9, odst. 3 pís. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení)

A) Základní část

1) Informační část

a) Název a adresa:

Základní škola Moravany, okres Pardubice
Komenského 118, 533 72 Moravany
Statutární zástupce: Mgr. Ladislav Januš

b) Předpisy a dokumenty týkající se provozu školy:

- BOZP, požární předpisy, revizní zprávy ... (uloženo v kanceláři ředitele školy)

c) Popis areálu školy a okolí:

ZŠ Moravany se skládá ze dvou pracovišť – pracoviště 1. stupně ZŠ se nachází v centru obce. Areál je vymezen ulicemi Komenského a Slunečnou. Budova je jednoposchodová se suterénními prostory. V budově se nachází šatny pro žáky 1.stupně s kapacitou 120 dětí. Dále jsou zde umístěny učebny 1. až 5. ročníku ZŠ. Čtyři učebny se nacházejí v 1.podlaží, stejně jako sborovna, kancelář ekonomky školy, kabinet sbírek, úklidová místnost a WC pro chlapce a dívky. V přízemí se nachází jedna kmenová učebna, jedno oddělení ŠD, malá tělocvična s kabinem TV nářadí, materiálovým skladem a šatnami. Dále je zde školní jídelna s kapacitou 60 míst a školní kuchyně se zázemím. V suterénu se nachází nepoužívané sklepní prostory, sklad a keramická dílna. Kapacita 1. stupně je až 120 žáků. Malá tělocvična slouží i potřebám zájmové činnosti, stejně jako keramická dílna. Kolem školy se nachází oplocený školní pozemek s dvěma dřevěnými chatkami (rekreační činnost ŠD), zděnou kolnou. Ke škole patří víceúčelové asfaltové hřiště (košíková, kopaná, dopravní hřiště apod.), antukové hřiště na volejbal, průlezky, lavičky, houpačky a kolotoč, které též slouží veřejnosti. Celá severní přístupová část budovy je nasvětlena reflektory s pohybovými čidly, východní a jižní část areálu je sledována kamerovým systémem, stejně jako vchod do školy.

Druhý stupeň školy je veden jako odloučené pracoviště a nachází se ve vzdálenosti zhruba 300 metrů od budovy 1. stupně v budově MŠ Moravany, respektive ve druhém podlaží nástavby této budovy v ulici Smetanova 321. Součástí školy jsou žákovské šatny s kapacitou až 100 žáků. Ve druhém podlaží jsou umístěny 4 kmenové třídy, počítačová učebna a učebna chemie. Dále se zde nachází cvičná kuchyňka, kabinety fyziky, chemie, kabinet sbírek, sklad učebnic – kopírovna, sborovna, úklidová místnost, WC pro učitele a žáky, ředitelna školy a kancelář zástupkyně ředitele. Majitelem budovy je MŠ – jiná právnická osoba. Ke škole patří sportovní hala se zázemím, využívaná v odpoledních hodinách a o víkendech veřejností (komerční báze – v režii zřizovatele Obce Moravany, funguje zde samostatný správce, který je zaměstnancem obce. Vchod do budovy 2.stupně je střežen kamerovým systémem a elektronickým vrátným.

d) Kapacita školy:

Kapacita školy je 230 žáků, kapacita ŠJ 230 žáků, kapacita ŠD 60 žáků.

1.stupeň má kapacitu až 130 žáků, 2.stupeň až 100 žáků.

Škola má až 13 učitelů, 2 vychovatelky, 2 asistentky pedagoga, 3 uklízečky, 1 údržbář, 2 kuchařky, 1 hospodářku.

e) Vnitřní organizovanost (nadřízenost, podřízenost)

ředitel školy

zástupce ředitele

hospodářka, vedoucí ŠJ

učitelé 1.stupně, učitelé 2.stupně, vychovatelky ŠD

kuchařky

školnice
uklízečky
údržbář

2) Možné zdroje rizik

Uvnitř školy:

- Požár
- Výbuch v jídelně (tlakový varný kotel)
- Davová hysterie
- Epidemie, nákaza
- Uložení bomby
- Elektrický zkrat
- Průnik spodních vod do suterénu

Vně budovy:

- Únik nebezpečné či jedovaté látky při převozu po silnici nebo železnici
- Únik jedovatých plynů z Mrazíren Dašice
- Požáry v obci
- Vichřice a přívalové deště
- Teroristické akce, výbušniny, biologické napadení

3) Záchranné a zásahové prostředky

Krizový štáb školy

ředitel – velitel

zástupce ŘŠ

vedoucí vychovatelka

hospodárka školy

náhrančí: jmenovaný učitel

druhá vychovatelka

školnice

Úkoly jednotlivých pracovníků:

Ředitel – velitel

1. řídí krizový štáb v přípravě i realizaci řešení mimořádné situace
2. určuje svého zástupce v případě nepřítomnosti
3. plně zodpovídá za rozhodnutí a přijatá opatření

zástupce ŘŠ

1. odpovídá za svěřenou oblast – 1. i 2. stupeň školy
2. koordinuje činnosti spojené s řešením situace
3. provádí stručný zápis o provedených opatřeních
4. určuje zástupce pro odloučené pracoviště (ten vykonává na 2.stupni následující body 4 a 5.
5. *podává zprávy o provedených opatřeních řediteli školy*
6. *zajišťuje spojení se zákonnými zástupci žáků*

vedoucí vychovatelka

1. odpovídá za žáky v obou odděleních ŠD
2. koordinuje činnosti spojené s řešením situace
3. podává zprávy o průběhu řediteli školy
4. provádí stručný zápis o přijatých opatřeních
5. v případě nutnosti – odpolední hodiny- svolává krizový štáb, vydává rozhodnutí v zastoupení ředitele školy (realizuje telefonickou konzultaci)

hospodárka školy

1. odpovídá za přípravu a provádění podpůrných opatření
2. řídí výdej improvizovaných prostředků ochrany (PIO)

3. zajišťuje nezbytná technická opatření (vypnutí el. proudu, uzavření uzávěrů vody
4. zajišťuje náhradní vyrozumění – telefonicky, prostřednictvím spojek
5. podílí se na likvidaci následků ohrožení

Důležitá školní telefonní čísla :

Ředitel školy -	Januš	734 658 764 , 604 908 221
Zástupce ředitele	Ezrová	607 022 652
Hospodářka	Ježková	724 818 026
Školnice	Marešová	607 165 260
Kuchařka	Glázrová	774 685 158
Vychovatelka	Chmelíková	734 461 107, 737 541 141
Uklízečka 2.st.		
	Křížová	731 812 037
Sborovna 1.st.		737 372 115
Sborovna 2.st.		737 803 473
Kancelář 1.st.		466 950 503
Kancelář 2.st.		466 950 817

Důležitá telefonní čísla:

Hasiči	150
Policie	158
Rychlá záchranná služba	155
Integrovaný záchr. syst.	112

Obecní úřad Moravany	466 951 204
Lékař Moravany	466 950 344
Dětský lékař Moravany	466 950 844
Nemocnice Pardubice	467 431 111

Nouzové ubytování:

- učebny školy
- malá tělocvična
- oddělení ŠD
- sportovní hala

Seznam sil a prostředků k řešení krizové situace:

- hasící přístroje v areálu školy
- hydranty v bezprostředním okolí školních budov
- prostředky PIO (igelitové sáčky, gumičky, lepicí pásy)
- lopaty, kbelíky, krumpáče

PŘÍLOHA VII.

Zápis z vyšetřování události

Datum události:

Poškozený, napadený (jméno):

Místo události: chodba školy - suterén - učebna č. - WC - tělocvična
jiné místo:

Jednalo se o: rvačku - šikanu - krádež - napadení - drogy - agresivní chování
- záškoláctví - vandalismus - jiné:

Stručný popis události (výklad žáka/žáků):

Stručný popis události (výklad šk. metodika/pedagog.pracovníka):

Svědék události (jméno):

Zúčastnění žáci (jména):

Podpisy: napadený/poškozený

svědek/svědci

Kdo odmítl podepsat (jména, důvody):

Podpis školního metodika prevence:

Podpisy dalších zúčastněných:

Datum sepsání:

V případě dalších skutečností zaznamenejte na druhou stranu!

V Moravanech dne 4.9.2017

.....
Ing. F. Mottl metodik prevence ZŠ Moravany

Schválil: dne 4.9.2017

.....
Mgr. Ladislav Januš, ředitel školy

Byli seznámeni:

Pedagogičtí pracovníci:

Mgr. Ezrová Iva	Mgr. Kristýna Zadrobílková
Mgr. Irena Milo	Mgr. Lucie Zemánková
Mgr. Kateřina Vokounová	Mgr. Ilona Schwarzová
Mgr. Václava Slavičková	Mgr. Jitka Rathouská
p. uč. Ilona Šmahová	Bc. Martin Beran
Ing. Pavel Kubec	Taťána Chmelíková DiS
Daniela Krausová	Anna Drápalová (AP)

Nepedagogičtí pracovníci:

Marcela Ježková	Jana Holušová
Jana Marešová	Jitka Podaná
Zdeňka Glaserová	Jindřiška Křížová
Karel Šedivý	